

SABAHLEYİN ZİKİRLE MEŞGUL OLMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn. Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَأَنَّ أَقْعَدَ أَذْكَرُ اللهُ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ
الشَّمْسِ أَكْبَرُهُ وَأَحْمَدُهُ وَأَهْلِلُهُ وَأُسَبِّحُهُ أَحَبُّ
إِلَىَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَلِأَنَّ
أَذْكَرَ اللهُ مِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ
الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَىَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَ رِقَابٍ مِنْ
وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ

(حم. طب. عن أبي أمامة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 345/1 (*Leen ak'ude ezkürü'llàhe min tulûi'l-fecri ilâ tulûi's- şemsi, ükebbiruhû ve ahmeduhû ve ühelliluhû ve üsebbihuhû, ehabbu ileyye min en u'tıka rakabeten min vüldi İsmâil; ve leen ezkura'llàhe min ba'di salevâti'l-asri ilâ en tağîbe's-şemsu, eha bbü ileyye min en u'tıka erbaa rıkâbin min vüldi ismâil.*) *Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemà kâl.*

Çok azîz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, lütfu, keremi, bereketi üzerinize!

Peygamberimiz Efendimiz Hazretleri'nin hadis-i şerifle rinden mütena'im olmak için şurada bir miktarını daha önceki haftalarda olduğu gibi okuyup, hoşça vakit geçireceğiz; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfuna, rahmetine vesile olmak dileğiyle bunları size nakledeceğim, siz de dinleyeceksiniz.

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına ve izâhına geçmeden önce, evvelen ve hâssaten efendimiz, başımızın tâcı, gözümüzün nûru Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin pâk ruh-u saadeti için; ve onun âlinin, ashabının, etbâının, evlâdının, ahbabının ruhları için; sadât-ı meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ervâhi için; cümle enbiyâ ve evliyâullahın ehl-i tâat ve ehl-i kurbun ruhları için;

Ve uzaktan yakından şu mescide, şu hadis-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete intikâl ve irtihal eylemiş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için, biz hayatta olan müslümanların da rızây-ı ilâhiye uygun ömür sürüp, hüsn-ü hatime

ile ahirete göçüp, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği, razı olduğu kullar olarak huzuruna kavuşmamız için; bir *Fâtiha* üç *Ihlâs-ı Şerif* kıraat edip, ruhlarını mesrûr eyleyelim:

.....

a. Sabah ve Akşam Allah'ın Zikri İçin Oturmak

Teberrüken başında metnini okumuş olduğum hadis-i şerif, Ahmed ibn-i Hanbel'in müsnedinde, Taberânî'de, Ebû Umâme el-Bâhilî Hazretleri'nden rivayet edilmiştir. Peygamberimiz, Efendimiz Hazretleri bu hadis-i şerifinde bize sabah ve akşam Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet u tâat etme hakkında, o nların fazileti hakkında bilgi veriyor. Buyuruyor ki:¹

لَأَنَّ أَقْعَدَ أَذْكَرُ اللَّهُ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ
الشَّمْسِ أَكْبَرُهُ وَأَحْمَدُهُ وَأَهْلِلُهُ وَأُسَبِّحُهُ أَحَبُّ
إِلَىَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَلَا أَنْ
أَذْكَرَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ
الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَىَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَ رِقَابٍ مِنْ
وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ

(حم. طب. عن أبي أمامة)

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.255, no:22248; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.V III, s.265, no:8028; Ebû Umâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.154, no:3555; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.298, no:18213.

(*Leen ak'ude ezkuru'llàhe min tulûi'l-fecri ilâ tulûi'ş-şems*) “Benim oturup, fecrin doğuşundan güneşin doğuşu zamanına kadar Allah'ı zikretmem, (*ükebbiruhû ve ahmeduhû ve ühelliluhû*) *Allâh-u ekber* demem, *El-hamdü li'llâh* demem, *Lâ ilâhe illa'llah* demem; (ve *üsebbihuhû*) *Sübhâna'llâh* demem; (*ehabbü ileyye*) benim için daha sevimlidir, (*min en u'tıka rakabeten min vüldi ismâîl*) Hz. İsmâil AS'ın evladından, o asil aileden bir köle azad etmekten daha sevimlidir.”

Ki o aileden bir köleyi azad etmek, on iki bin köleyi azad etmek gibiymiş. “On iki bin insanı esirlikten, parasını verip kurtarıp, azad etmekten daha sevimlidir.” diyor Peygamber Efendimiz ve devam ediyor:

(*Ve leen ezkura'llàhe min ba'di salevâti'l-asri*) “Ve ikinci namazından sonra da, benim Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikreylemem, (*ilâ en tağîbe'ş-şemsu*) güneş batıncaya kadar, güneş ufuktan kayboluncaya kadar zikre devam etmem, (*ehabbu ileyye*) benim için daha sevimlidir, (*min en u'tıka erbaa rıkâbin min vüldi ismâîl*) Hz. İsmail AS'ın evladından dört köleyi azad etmekten bana daha sevimlidir.”

Şimdi buradaki mânâlar üzerinde, kelimeler üzerinde biraz daha izahat vererek, bu hadis-i şerifin bizden istediği hususu açıklayayım:

Güneşin doğuşu, hepimizin bildiği bir hadisedir, umumiyetle o vakit kalkıyoruz; ama bir de fecrin doğuşu var; fecir... *Fecir*, yarılmak demek, açılmak demek. Mesela bir çiçeğin

açılmasını da, tomurcuğun açılmasını da Araplar o kelimeyle ifade ederler, öyle anlatırlar. Ne oluyor fecirde? Karanlık açılıyor.

Geceleyin doğu tarafına doğru bakarsanız, masmavi, kapkaranlık bir ufuk görürsünüz; ama imsak vaktine kadar öyle görürsünüz. İmsak vaktinden sonra doğu tarafında bir de genişlik sezersiniz, yukarıya doğru, dikine bir ışık görürsünüz, aydınlık görürsünüz. İşte fecir...

Ama fecir iki tanedir. Birisi bu yukarıya doğru olan bu ışık bir müddet kaybolur, bir müddet görünür baktığınız zaman o karanlığın içinde yukarıya doğru direk gibi bir ışıklı hal doğru tarafta görürsünüz. Ondan sonra bir kaybolur, karanlık gibi olur ortalık. Buna kaybolduğu için *fecr-i kâzib* derler, yalancı fecir derler.

Bunun arkasından, kayboluşundan itibaren doğu ufku yaygın olarak aydınlanmaya başlar, aydınlanması devam eder; artık karanlık, koyuluk; lacivertliğe döner, lacivertlik maviliğe döner; gittikçe açıklar, nihayet güneş doğar. O ikinci aydınlık başlama haline de *fecr-i sâdık* derler; doğru, hakiki fecir demek.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

² Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.304, no:688; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.377, no:1642; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.359, no:19260; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.19, no:14863.

الْفَجْرُ فَجْرَانِ: فَأَمَّا الْفَجْرُ الَّذِي يَكُونُ كَذَنْبِ
السَّرْحَانِ فَلَا يُحِلُّ الصَّلَاةَ وَلَا يُحَرِّمُ الطَّعَامَ وَأَمَّا
الَّذِي يَذْهَبُ مُسْتَطِيلًا فِي الْأُفُقِ فَإِنَّهُ يُحِلُّ الصَّلَاةَ
وَيُحَرِّمُ الطَّعَامَ

(ك.ق. عن جابر)

RE. 226/10 (*El-fecru fecrân*) “Fecir iki tanedir: (*Feemme'l- fecrü'llezî yekûnü kezenebi's-sürhân*) Birisi, deniz kurdunun kuyruğu gibi gider ki, (*felâ yühillü's-salâte*) bu sabah namazını câiz kılmaz; (*ve lâ yuharrimü't-taàme*) yemeği de haram kılmaz.” Ne demek? Yâni eğer oruç tutacaksan Ramazan'da, yemeye buyur, devam et; ama sabah namazını kılma, daha sabah namazının vakti gelmedi, daha gece sayılır o...” demek.

(*Ve emme'l-fecrü'llezî yezhebü müstatîlen fi'l-üfukı*) “Ötekisi de ufukta müstatil şeklinde yaygın olarak görülür ki, (*feinnehû yühillü's-salâte ve yuharrimü't-taàme*) namazı caiz, yemeği ise haram kılar.” O da ne demek? *Fecr-i sâdık* doğduğu zaman artık yemek yemek bitti, oruç zamanı başladı; sabah namazını da kılabilirsin demek. Fecir odur.

Fecir hadisesi bizim umumiyetle şehirlilerin bilmediği bir hadisedir, çünkü biz o zaman umumiyetle uyanık müslüman değilsek, horul

horul uyuyor oluruz; uyuruz... Halbuki gecenin bir mübarek pazarlık saati vardır ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına seslenir:³

هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأَعْطِيَهُ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرَ لَهُ

(حم. ن. عن جبير بن مطعم)

(*Hel min sâilin, feu'tıyehû*) “Yok mu benden bir şey isteyen? Haydi kalksın, istesin, istediğini vereceğim! (*Hel min müstağfirin, feağfire lehû*) Yok mu benden affını, mağfiretini isteyen, istesin, onu afv u mağfiret edeceğim!” diye seslendiği bir büyük pazar vardır. O pazarın bitme zamanıdır o...

Yâni, o zamanda uyanık olup da, o pazarda alış veriş edip ahiret kazançlarını sağlamak lâzımdır aslında. Ekseri insanlar bu zamandan gâfildir, uyurlar; o vakti bilmezler. Biraz şöyle o vakitte kalkıp da güneşin doğduğu yere baksalar bu hadiseyi tanırlar; ama bilmezler...

Bak Kadir gecesinde de Allah-u Teâlâ Hazretleri gecenin hayrını, bereketini anlatıyor sûrede; anlatıyor, anlatıyor da:

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.81, no:16791, 16793; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.134, no:1566; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.125, no:10321; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.413, no:1480; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.9, no:3439; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.15, no:407; Rûyânî, *Müsned*, c.IV, s.153, no:1442; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan.

İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.250, no:215; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.104, no:3356; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.235, no:17246; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.259, no:27107.

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

(القدر: ٥)

(*Selâmün hiye hattâ matlai'l-fecr*) “Bu hayır, bereket, Kadir gecesinin güzelliği, fecrin tulûuna kadardır.” (Kadir 97/5) diyor. Yâni fecr-i sâdık doğuncaya kadardır. Ondan sonra pazarlık bite r; pazar kapanır, tatile girer demek yâni... O gecenin sonudur, fecir de sabahın başlangıcının işaretidir, sabah başlar o zaman...

Bunları niye izah ettim? Bazı kimseler diyorlar ki, oruç şöyleymiş, böyleymiş. Yeni rivayetler çıktı ortaya, sakın ha! Rasûlüllah Efendimiz'in tavsiye ettiği budur.

Mekke-i Mükerre me'ye, Medine-i Münevvere'ye gittiyseniz, fecri sâdıktan hemen sonra sabah namazını kılıverirler. Bizim gibi böyle geciktirmezler. Biz Hanefî mezhebindeyiz, eğer hava bulutlu değilse, biraz tehir bizim için daha uygundur sabah namazını kılmakta... Onlar biraz erken kılmakta acele ederler. Belki oranın iklimiyle de ilgilidir bu. Çünkü orada sıcak bir bastırdı mı, insanın hareket imkânı kalmaz. Onun için Allah'ın hikmeti var her şeyde; “Ümmetimin ihtilafı rahmettir.” diyor. Oranın iklimine göre o mezhebin ictihadı daha uygun. Orada çarçabuk kılarlar.

Sakın ha oruçları, öyle ortalık iyice aydınlanıncaya kadar yiyip de zedelemeyin; başkasının, onun, bunun sözüne bakıp... Asırlardır ulemâmızın söylediği söz ortadadır.

Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde diyor ki “Fecirden, güneşin doğuşuna kadar.” Yâni karanlığın açılmaya başladığı zamandan, güneşin ufuktan kaşını kaldırıp da görüldüğü zamana kadar; aşağı-yukarı ne kadar bir vakit vardır: iki saat kadar bir zaman vardır. O vakitte ne yapar bir müslüman? Sabah namazını kılar. Sabah namazının sünnetini evde kılar, camiye gider; sabah namazının farzını camide kılar.

Ondan sonra da, “Güneş doğuncaya kadar benim Allah’ı zikrederek oturmam; (*ükebbiruhû*) ondan sonra tekbir etmem, yâni ‘*Allàhu ekber*; Allah-u Teâlâ Hazretleri her varlıktan, her düşündüğüm şeyden daha büyüktür, çok daha azamet sahibidir, çok daha yücedir, çok daha âlâdır, çok daha yüksektir.’ demem; (ve *ahmedühû*) ve onu hamd etmem, övmem...”

Övmek ama boş övmek değil... Allah bize çeşit çeşit nimetlerini ikram ediyor, ihsan ediyor; bir iyiliğin karşısında hakiki içten bir övmedir hamd... Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne biz hamd ederiz.

Medih hakiki de olur, yalan da olur. Yâni ciğeri beş para etmez bir adamı, ya şerrinden korktukları için, veyahut da parasına tamah ettikleri için, bakarsın şairler över:

“—Sen aslansın, kaplansın, iyisin, hoşsun, şöylesin, böylesin...” Arkasından bir kese para gelecek diye över; boş yere de över... Ona *medh* derler; ama *hamd* bir nimetin karşılığında olur,

olan bir şeyin, elle tutulur bir güzel nimet, ihsan var da ondan olur. Onun için Allah'a hamd edilir. Medh kelimesi kullanılmıyor da, hamd kelimesi kullanılıyor; bu incelikten dolayı.

Allah'ın nimetleri üzerimizde çok olduğundan, o nimetleri düşünüyoruz da:

“—Ya Rabbi, çok şükür, nimet verdin, sıhhat verdin, akıl verdin, irfan verdin, iz'an verdin, evlât verdin, Kur'an verdin, Resûlullah'a ümmet eyledin, yediriyorsun, içiriyorsun, çok şükür; çeşit çeşit meyveler, çeşit çeşit sebzeler, tatlılar; lokmalarımız dolup taşıyor, en fakirimizin bile sofrasında birkaç çeşit şey vardır... Çok şükür ya Rabbi!”

İşte böyle hamd etmek, ondan sonra da, (ve *ühellilühû*) “*Lâ ilâhe illa'llah*, Allah'tan başka ilah yoktur.” demek... Allah'tan başka mâbud yoktur. Allah'tan başka önünde eğilip sözünü dinleyecek varlık yoktur; sadece Allah vardır. Sadece Allah'a ibadet ederiz, sadece ondan yardım dileriz, sadece ona gönül bağlarız, zaten gönül bağlamaya değen odur. Başka ne var? Her şey fani, yok olacak. Sen gönül bağlarsın, yok olur gider.

“—Hay Allah, boşa gitti emeklerim!” dersin.

Öyle bir yere gönül bağla ki, sonunda pişmanlık olmasın. Zâil olacak, boşa gidecek, yok olacak, bozulacak şeye gönül bağlama! Şimdi elmayı alırsın, güzeldir; üç gün durdu mu, çürür... Ne yapayım ben çürüyen, bozulan şeyi... Çürüdükten sonra kıymeti kalmaz ki...

Hayy olan, ebedî olan, bâkî olan, lütfu sonsuz olan, keremi sonsuz olan, her türlü sıfatı kemâl üzere olan bir zât-ı celîle insan gönül vermeli ki, değsin... Başka neye değer? “*Lâ ilâhe illa’llah* demek.

(*Ve üsebbihuhû*) ve onu her türlü noksan sıfatlardan, vasıflardan münezzehtir bilmek.”

“—Yâ Rabbi! Senin hiçbir eksiğın yok, hiçbir noksanın yok, her şeyin en yüksek, en âlâ derecede...” diye böyle demek.

Bunların hepsi *Allah* demektir, *Lâ ilâhe illa’llah* demektir, *Allâhu ekber* demektir, *El-hamdü li’llâh* demektir, *Sübhâna’llâh* demektir... Bu kelimecikler bu mânâlara dalâlet eder, onun için çok kıymetlidir.

“—Bunları böyle zikir ederek söylemem benim için, Hz. İsmail’in torunlarından esir düşmüş kimseleri esaretten kurtarmaktan daha sevimlidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Şerhte de, bir başka hadis-i şeriften alarak belirtmiş ki, Hz. İsmail’in evlatları Araplar arasında o kadar asil, o kadar kıymetli kimselerdir ki, on iki bin kişiye bedeldir. Lâlettain bir kimse değil, asaletlinin asaletlisi bir kimse. Yâni ne demek? Çok sevap demek... Yâni ne demek?

“—Ey müslüman, gücün kuvvetin yetiyorsa, aklın başında aysa, ahiret kazancını istiyorsan, sabah namazının arkasından şu camide dur da, Allah’a tekbir eyle, tehlîl eyle, tesbih eyle, Allah -u Teâlâ Hazretleri’ni zikir u fikr eyle de şu sevabı al!” demek.

Türkçesi bu, hulâsâsı bu...

“—E hocam, bizim mahalledeki camilere bakıyoruz, sabah namazını kıldı mı, imam efendi insanın gözünün içine bakıyor, ‘Hadi ya, ne duruyorsun camide?’ gibilerden... Ondan sonra anahtar elinde bir o tarafa gidiyor, bir bu tarafa gidiyor, senin gözünün içine bakıyor. Sen de mecburen kalkıyorsun, gidiyorsun. O da kilitliyor kapıyı, gidiyor.”

E ahir zaman... Allah’ın evi Allah’ın kullarına yasaklanır mı, kilitlenir mi? Allah’ın evi açık olacak, insan gece gündüz isterse ibadet edecek... Ev Allah’ın evi, kul Allah’ın kulu... İbadet edebilmesi lâzım ama kötü insanlar türemiş, halısını çalar; tesbihini çalar, Kur’an’ını çalar, şöyle yapar, böyle yapar... Ne yapsın imam, müezzin? Ya bekleyecek başında bekçi olarak veyahut kilitleyecek... Beklese daha iyi ama, her babayiğit de bekleyemiyor işte... Beklese daha iyi...

Bekleyecek, Allah’ın kullarına o caminin hizmetini açık tutacak. Yâni vazifesi aslında bu böyle... Lehimize de olsa, aleyhimize de olsa böyle yapmak lâzım!

Şimdi böyle olmuyor, ne yapalım? Eğer olmuyorsa, old urmaya çalışırsın. Baktın olmuyor, alırsın evinde devam edersin. Pabucunu alırsın, evine gidersin, evinde güneş doğuncaya kadar, kerahet vakti gidinceye kadar Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni zikre devam edersin.

Bir başka hadis-i şerif var Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edilmiş ki, Peygamber SAS buyurmuş:⁴

مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى
تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ
حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَّةٍ تَامَّةٍ تَامَّةٍ

(ت. حسن عن أنس)

(*Men salle'l-fecre fî cemâatin*) “Kim sabah namazını cemaatle kılsa, (*sümme kaade yezkuru'llâh*) sonra oturup Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikrederse, (*hattâ tatlua'ş-şemsü*) güneş doğuncaya kadar, güneş doğup kerahet vakti geçinceye kadar; (*kânet lehû keecri hâccetin ve umretin, tâmmetin tâmmetin tâmmeh*) tam, tam, tam bir hac ve umre sevabı kadar sevap kazanır.” buyurmuş.

İşte bunlar da ahiret kazançları... Hani dünyada koşuyoruz ya çarşıya, pazara... Şunu şu kadara alırsam, şu kadara satarsam; bir günde şu kadar kârım oluyor, ayda şu kadar kâr eder, yılda şu kadar kâr eder diye hesaplar yapıyoruz ya... Bu da ahiret kazancı...

Ahirette hepimiz dizimizi döveceğiz,

⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:586; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.9; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.808, no:21508; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s.496, no:22722.

“—Tüh, şu ömrü boş yere geçirdik de, bak ne kadar kazanç imkânları varmış da hiç çalışmamışız...” diyeceğiz.

“—Hocam o zaman ben uyku uyuyorum, uyku uyumazsam, gündüz şey olmuyor.”

O zaman uyanık dur, o ibareti yap; gündüzün bir miktarında çalış, bir miktarında uyu... İşini ona göre tanzim etmeye çalış, ahiret kazancını kazan; ne yapalım? Kazanmak için biraz ter dökmek gerekiyor.

İşte yolu, işte kazanç... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize gayret, kuvvet versin, rızasını kazanmak hususunda biraz çalışkan kimseler eylesin!

b. Bir Mücâhidi Teşyî Etmek

Diğer hadis-i şerife geçelim:⁵

لَأَنَّ أَشْيَعَ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَكْفَهُ عَلَى رَحْلِهِ
غَدْوَةً أَوْ رَوْحَةً أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(حم.ه.ك.طب. عن معاذ بن أنس)

RE. 345/2 (*Leen üşeyyia mücâhiden fî sebîli'l-lâhi, ve ekfiyehû alâ rahlihî gadveten ev ravhaten, ehabbu ileyye mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.*)

⁵ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.943, no:2824; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.440, no:15681; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.107, no:2479; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XX, s.190, no:421; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.173, no:18359; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.175, no:7874; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.288, no:10538; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV II, s.294, no:18204.

Bu hadis-i şerif de Ahmed ibn-i Hanbel'den, *Müstedrek*'ten, Taberânî'den gelmiş, buraya yazılmış; Muaz ibn-i Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Şimdi bu hadis-i şerif de mücahidlerin kadr u kıymeti hakkında... *Mücâhid* ne demek? Allah yolunca cihad eden, cehd eden, çarpışan kimse demek... Diyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Leen üşeyyia mücâhiden fî sebîli'llâh*) “Allah yolunda mücahid olan, cihad eden bir kimseyi benim uğurlamam, *teşyî* etmem” yâni gideceği yolda peşinden:

“—Haydi Allah seni kazanı mübarek etsin, Allah yardımcın olsun!” falan diye uğurlamak...

Hani şehirlerden hacıları falan uğurlarlardı eskiden... Böyle merasimlerle, dualarla, tesbihlerle, tehlillerle askerleri uğurlarlardı.

“Öyle bir mücahidi uğurlamak; (*ve ekfiyehu alâ rahlihî*) ve onun yolcuğunda şöyle bir akşamlık, bir sabah vaktindeki ihtiyacını karşılamak, benim için dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu hadis-i şerifin bir de başka rivayeti var:

لَأَنَّ أَشْبِعَ مُجَاهِدًا

(*Leen üşbia mücâhiden*) diye geçmiş orada da; *üşbia* demek, iki kelime birbirine benziyor, iki rivayet de var; “bir mücahidi doyurmak” demek. Allah yolunda kalkmış, hududa doğru gid iyor, senin köyünden geçiyor; sen de ona:

“—Buyur!” diyorsun, birazcık bir şey yediriyorsun; yolcu ya, mutfağı yok ya yanında... Azığı torbasında kıt kanaat bir şey... Sen ona bir yemek yediriyorsun, doyurmak; bu şekilde de olabilir, ötekisi uğurlamak tarzında da gelmiş; hangisiyse...

Yâni mücahid kimseye bir çeşit yardım etmek ve onu biraz kollayıp, gözetmek; azıcık bir şey bile olsa... Demiş oluyor ki Peygamber Efendimiz, “Bu benim için dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır, kıymetlidir.”

Abdullah ibn-i Revâhà RA, Peygamber Efendimiz’in ashabından... Medineli bir zât-ı muhterem; sözü sohbeti yerinde, şiir falan da söylermiş, edîb bir kimse... Bir seriyyenin başına, bir askeri birliğin başına vazifelendirmiş Peygamber Efendimiz. Demiş ki:

“—Sen şu askerin başına komutan ol, filanca yere git, şu hizmeti yap!”

O gün de cumaymış. Komutan askerlerine demiş ki, hadi siz yürüye durun, benim devem güçlü, meşhur bir deve, hızlı koşar. Ben cuma namazını Rasûlüllah SAS’in mescid-i şerîfinde, onun arkasında, o mübarek mecliste ve onun arkasında şu cuma namazını kılayım da çok büyük ecir kazanayım diye askerini uğurlamış, cumaya kalmış, sabahleyin askeri uğurlamış.

Peygamber Efendimiz cuma namazını kıldırdıktan sonra şö yle dönüp bakıyor, komutan arkada...

“—Ne yaptın?” diyor,

“—Ya Rasûlallah! Cumayı senin arkanda kılmak istedim, askeri gönderdim, peşinden yetişeceğim...”

Diyor ki:

“—Dünyayı sarf etsen, o sabah gidenlerin ecrine erişemezsin...” diyor... “Değil arkamda, benim mescidimde namaz kılmak, dünyayı infak etsen o ecre erişemezsin.” diyor.

Allah yolunda cihadın, çarpışmanın, gaza etmenin sevabı bu kadar yüksektir. Sonra bu mevzuuyla ilgili bir hadis-i şerif daha gelecek, orada birkaç söz daha söyleyeceğim; cihadın önemine dair birkaç sözü; şimdilik bu kadarla saklayıp, öbür hadise geçiyorum.

c. Müslüman Kardeşine Arazisini Kullandırmak

İbn-i Abbas RA'in rivayet eylediğine göre; yine birçok kaynaktan, Ahmed ibn-i Hanbel'den, Ebû Dâvûd'dan, Neseî'den rivayetler var, o kitaplarda yer almış bu hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.V III, s.165, no:2892; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.237, no:2941; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.212, no:3813; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V II, s.313, no:2448; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.281, no:2541; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XI, s.13, no:10882; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.133, no:11512; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.92, no:4600; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.161, no:4704; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V I, s.187, no:2260; Abdür-Rezzak, *Musannef*, c.V III, s.96, no:14464; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.328, no:5181; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.236, no:509; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.23, no:943; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.60, no:1319; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.531, no:42052; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.313, no:18249.

لَأَنَّ يَمْنَحَ الرَّجُلُ أَخَاهُ أَرْضَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ
عَلَيْهَا خَرَاجًا مَعْلُومًا

(حم. م. د. ن. ه. عن ابن عباس)

RE. 345/3 (*Leen yemneha'r-raculü ehähü arдахû, hayrun lehû min en ye'huze aleyhâ harâcen ma'lûmen*)

(*Leen yemneha'r-raculü ehähü arдахû*) “Bir kimsenin müslüman kardeşine kendi arazisini, toprağını bağışlaması, ihsan olarak verip de ‘Al, kullan!’ demesi, (*hayrun lehû min en ye'huze aleyhâ harâcen*) ondan bir arazi kirası almasından daha hayırlıdır.”

Yâni müslüman eğer kendi arazisini ekip, biçip; kendisi bir mahsul yapıyorsa, yapıyor; yapmıyorsa, başkasına kira ile verecek yerde, öyle yapmasın da,

“—Al kardeşim, sen de ek, biç, istifade et!” desin, satmasın; ama istifade ettirsin, kirâ almasın diye tavsiye etmiş Peygamber SAS Efendimiz...

d. Sınırdaki Nöbet Tutmanın Karşılığı

Bu hadis-i şerif de cihadla, Allah yolunda murâbitlik etmekle ilgili... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:⁷

⁷ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.42, no:4292; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.62, no:1559; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.328, no:10744; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.293, no:18202.

لَأَنَّ أَحْرُسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ مُرَابِطًا مِنْ وَرَاءِ بَيْضَةِ
الْمُسْلِمِينَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ تُصِيبَنِي لَيْلَةُ الْقَدْرِ
فِي أَحَدِ الْمَسْجِدَيْنِ الْمَدِينَةِ أَوْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ

(أبو الشيخ عن أنس) (ابن شاهين، هب. عن أبي أمامة)

RE. 345/4 (*Leen ahruse selâse leyâlin murâbitan min verâi beydatu'l-muslimîn, ehabbü ileyye en tusîbenî leyleti'l-kadri fî ehadi'l-mescideyni el-medîneti ev beyti'l-makdis.*)

(*Leen ahruse selâse leyâlin murâbitan*)
“Müslümanların ülkelerinin hudut karakolunda, hududunda, sınırda benim üç gün bekçilik yapmam, üç gün orada nöbet tutmam, (*min verâi beydatu'l-muslimîn*) müslümanların cemaatinin arkasında, kâfirlerle arasını koruyacak yerde, orada benim üç gece bekçilik etmem benim için Kadir gecesine nail olmaktan, Kadir Gece si'ne isabet edip de ibadetle geçirmiş, ihyâ etmiş olmaktan daha hayırlıdır.”

Ama nerede? (*Fî ehadi'l-mescideyni*) “İki mübarek mescidden birinde.” Neresi? (*El-medîneti ev beyti'l-makdis*) “Kuds-i Şerîf'teki veyahut Medine-i Münevvere'deki Peygamber Efendimiz'in mescid-i saadetinde oturup da Kadir Gecesi'ni tutturup, isabet ettirip de o geceyi ihya etmekten daha hayırlıdır.”

Hudutlarda mâlûm, kale gibi şeyler yaparlar; müstahkem, düşman hücum ettiği zaman hemen birden şey olmasın diye, kapılı, burçlu falan... Onlara *ribat* derler, yüksek duvarlı, kale gibi

muhkem yerler; hudut karakolları diyelim. Oralarda müslümanın üç gece nöbet tutması, Kadir Gecesi'ne Medine-i Münevvere mescidinde Peygamber Efendimiz'in veyahut Kuds-i Şerîf'te isabet ettirip de rastlayıp da ihya etmekten daha hayırlıdır diyor Peygamber Efendimiz.

Kadir Gecesi'nin ne hükmü var?

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

(القدر: ٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin*) “Kadir Gecesi ö yle bir gecedir ki, bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3) Ki seksen üç, seksen dört yıl eder; bir ömre bedeldir Kadir Gecesi... İnsan Kadir gecesini tutturabilirse, bir ömre bedel ibadet sevabı kazanmış oluyor.

“—Sonra pekiyi niye Medine Mescidi'ni zikretti?”

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁸

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيْمَا سِوَاهُ
إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
أَفْضَلُ مِنْ مِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيْمَا سِوَاهُ

(حم.ه. و الطحاوی، و الشاشی، و ابن زنجویه، ض. عن جابر)

⁸ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.451, no:1406; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.343, no:14735; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.425, no:34821; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.2, no:13640.

RE. 310/1 (*Salâtün fî mescidî*) “Medine-i Münevvere’deki şu benim mescidimde kılınan bir namaz, (*efdalü min elfi salâtin fîmâ sivâhu*) başka yerde kılınan, herhangi bir yerde kılınan namazdan bin kat daha fazla sevaplıdır; (*ille’l-mescide’l-harâm*) sadece Mescid-i Haram, yâni Kâbe’nin etrafındaki, Mekke-i Mükerreme’deki mescid müstesnâ...”

(*Ve salâtün fi’l-mescidi’l-harâm*) “Mescid-i Haram’da kılınan bir namaz ise, (*efdalü min mieti elfi salâtin fîmâ sivâhu*) herhangi bir yerde kılınan namazdan yüz bin kat daha fazla sevaplıdır.” buyuruyor.

Anladın mı şimdi hacılar niye hacca gidiyorlar? “—Pis Araplara(!) para yediriyorlar.”

Tövbe estağfirullah, Araba para yedirmiyor, ahiretini kazanıyor. Gözümüzü açsaydık, orası da bizim toprağımızdı, İngiliz’e kaptırtmasaydık. Eskiden demir yolumuz vardı, oraya kadar bizim arazimizdi. Dedelerimiz Yemen’i müdafaa ederken şehid oldu. Taa Yemen’e kadar bizimdi. Kaptırmışız da bir de şimdi kenara çekilmişler ona para yediriyorsun diyorlar. Madem sen o kadar açığözdün kaptırmasaydın ya çok paraların geldiği araziyi... İçinden bak ne kadar petrol çıkıyor... Madem o kadar akl-ı evveldin, madem o kadar zekiydin...

Allah insanın aklını başından alırsa; çok zor akılsızlık... Akılsızlığın en zoru da kendisini akıllı sanan insanların akılsızlığıdır. Bir köylü dayı, bir işçi amca, bir çiftçi, bir çöpçü, bir amele haddini bilir.

“—Bey, benim kusuruma bakma, ben cahilim, ben fazla şey anlamam!” der kenarda, akıllı-uslu durur.

Ama bu münevverlerin cahilliğini ne yapacağız? Tafrasından yanına yanaşılmaz,

“—Benim kapı kanadı kadar diplomam var!” diyor, başka bir şey demiyor. “Her şeyi ben bilirim!” diyor,

“—Pekiye sen necisin?”

“—Elektrik mühendisiyim...”

“—Pekiye elektrik mühendisisin, tıptan anlar mısınız; kanser nasıl tedavi edilir?”

“—Yok! Ben anlamam, tıbbı doktor anlar.”

“—E pekiye ziraattan anlar mısınız?”

“—Yâhu dedim ya elektrik mühendisiyim, ziraattan da anlamam.”

“—Pekiye ticaretten anlar mısınız?”

“—Yâhu elektrik mühendisiyim, ticaret de ayrı şey...”

“—Dinden anlar mısınız?”

Haa, herkes anlar, dine geldi mi dinin mütehassısı yok; herkes din alimi bizim memlekette... Vatmandan, şöförden, mühendisten, doktora, eczacıya, öğretmene varıncaya kadar herkes din alimi... Herkes diyor ki:

“—Dini yalnız ben iyi anlıyorum... Hocalar falan anlamıyor, müftülerin aklı yok, bu kitapları yazan adamlar cahil...”

Bütün bin dört yüz yıllık ulemâ hata etmiş, yalnız bu doğruymuş.

Yâni din sahasına geldi mi bizim memlekette her yer din alimi dolu. Hepsi mağribden meşrika, Kars'tan, Ardahan'dan Edirne'ye kadar bizim memleketin ahalsinin hepsi müçtehid... Eskid en ne kadar azmış, kıtmış; üç tane beş tane çıkarmış, şimdi bizim Türkiye'de silme, her taraf müçtehid...

“—Namazı kılmasan olur, orucu tutmasan olur, faizi yesen olur, içkiyi içsen olur, açık gezen olur... Yeter ki kalbin temiz olsun...”

Kalbin temizliği nasılmış, bilmiyoruz! Kalp temiz oldu mu bitiyormuş iş...

“—Benim kalbim temiz!” diyor,

Biliyor tabii kalbini açamayacağız, temiz diyor kalbim... Ne temizi, senin kalbinde kıskançlık var, senin kalbinde haset var, senin kalbinde şehvet var, senin kalbinde yalan var, dolan var; temizlik nerde... Ama benim kalbim temiz diyor, öteki şeye bahane ediyor yâni, ibadet yap dediğin zaman benim kalbim temiz diyor. Açık saçık geziniyor, benim kalbim temiz diyor filan... Tutturuyor öyle...

Allah-u Teâlâ Hazretleri cahillere ilim ihsan etsin, bizim münevverlere de daha çok ilim ihsan etsin, daha çok ihtiyacı var. Bizim memleketimizde halkımızın sağduyu denilen duygusu vardır; bilmez ama sezer. Mütevazı olduğu için Allah ona bir nur vermiştir, görür. Şu taraf doğru diye... Ne çekiyorsa başından beri

bizim memleketimiz, bizim münevverimizden çekiyor. Bizim münevverimizi başımıza tebelleş olmuştur, kendi haline bıraksak ya Kızıl Çin'e bağlayacak bizi ya Moskova'ya bağlayacak yada Avrupa'ya bağlayacak, Vatikan'a bağlayacak.

Şimdi hudut karakolunda üç gün beklemek o kadar önemli oluyor. Hudut karakolunda üç gün beklemek Kadir gecesine rastlamaktan daha önemli oluyor. Neden? Müslümanların canları korunacak, kurtulacak diye.

Bak beklemeyi bıraktık ne oldu? Nasıl İsrail ilk önce Lübnanlıları çıkarttı, ondan sonra buldu bedava kadınları, çocukları, ihtiyarları... Ötekileri anlaşma yaptı, çıkarttı; ondan sonra da silahsız, yaşlı, genç, kadın, çoluk, çocuk... Binlerce insanı kesmiş Beyrutta... Her gün okuyorsunuz, ben daha az okuyorum gazeteyi de; radyoyu, televizyonu... Siz daha çok takip ediyorsunuz. Yâni bu Avrupalıların, bu yahudilerin, bu hıristiyanların medeniyet laflarına hiç inanmayın... Mehmet Âkif ciğerlerini öğrenmiş, çok güzel söylüyor:

Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar.

Öyle tek dişli, acûze bir canavardır, medeniyet adını vermişlerdir. Kravatı katar, karşına geçer, sakın durur; ama seni bir zayıf görürse ne kadın bırakır, ne çocuk bırakır, ne yaşlı bırakır. Biz utanırız, kadına el kaldırmayız, çocuğa zarar verdiği görülmemiştir bizim askerimizin. Yaşlıya da bir şey demeyiz biz; ancak bize silah çeken, bizimle uğraşana karşılık veririz. Ama tarih boyunca Haçlılar Anadolu'yu çiğnemiş,

geçmiştir; Kudüs'e gelmiştir, yetmiş-seksen bin kişi ahaliyi öldürmüştür, kadın, çoluk, çocuk demeden... Ondan sonra da medeniyeti kimseye bırakmazlar, bir de bizim ecdadımıza *barbar* derler.

“—Efendim, bu din kılıçla yayılmış!” derler.

Kendileri kılıcı eline geçirdi mi, bizi zayıf gördü mü ne yapıyor bak! Onun için, sakın onların sözlerine aldanmayın! Bir insan bak hudutta bekleyince bu kadar ecir alıyor; müslümanları kollamakta, korumakta büyük ecir var, büyük sevap var.

Hele hele müslümanların imanını korumakta, kollamakta çok daha büyük sevap var. Çünkü bu bedenler ölürse, insan şehid olur; kalp ölürse, insan ebedî azaba uğrar, cehenneme girer. Onun için imanını korumak, kollamak için çalışan insanların ecirleri çok daha fazladır.

Buyurun bu hayırlı ecre hepimizi Allah nasib etsin, davet ediyorum sizi; müslümanların evlatlarının, çocuklarının, kadınlarının, yaşlılarının imanlarını korumakta vazife alın! Dilinizin döndüğünce *emr-i ma'ruf*, *nehy-i münker* yapın, çoluk çocuğunuzu iyi insan yetiştirin. Etrafınıza hak sözü söyleyin! Boş lafla sabahtan akşama kadar kahvelerde vakit geçiyor. Boş lafı bırakın da hakkı tavsiye edin, sabrı tavsiye edin, iyiliği tavsiye edin, çalışmayı tavsiye edin, güzel şeyleri tavsiye edin, imanını tavsiye edin!

Bir memlekete gittim iki gün önce, adını söylemeyeceğim. Bir lise hocası, bir dükkâna gelmiş. Hacı amca bizim hac arkadaşımız...

Demiş ki:

“—Lisede kırk beş kişiyiz öğretmen olarak. Üç tane imanlıyız. Ötekilerin hepsi cennet, cehennem, dünya, ahiret, Allah, peygamber, kitap... Hepsini inkâr ediyor...” demiş.

Nasıl uyursunuz şimdi? Kırk beş kişi de kırk iki kişi böyleymiş, üç tanesi öteki türlüymiş. Hem de derslerde kendi mevzularını bırakıyorlarmış; lafı döndürüp, dolaştırıp küfre getiriyorlarmış;

“—Bırakın çocuklar inancı, imanı...” falan deyip menfî telkin yapıyorlarmış.

İnsanın imanı gitti mi ölür insan. Hele biz Türklerin imanı gitti mi, biz bir yere yem oluruz. Bizim hayatımız için imanımız şarttır. Bizim içimizden imanı aldın mı, biz bir başka devlete ye m oluruz. Bak bedava çalışanlar var onlar için, belki paralı çalışıyorlar ya, cepleri para doluyordur; bedava demeyelim ama yine bedava sayılır bu cennet gibi memleketi satıp da, kâfire peşkeş çekmek... Aldığı şey, zehir, zıkkım; nedir yâni? Onun için çok çalışmamız lâzım, çok gayret sarf etmemiz lâzım...

Peygamber Efendimiz'in Mekke-i Mükerrerme'de malum on üç sene bulundu, çok az bir kimse iman etti Peygamber Efendimiz 'e; kırk kişi kadar derler değil mi? Seneler senesi... Ama onlar sonradan bak nasıl çoğaldı, arttı... Mü'minlere Allah, kendi yolunda çalıştıkları zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin dinine hadim olduğu zaman, hizmet ettiği zaman yardım eder; büyük neticeler alınır. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin dini, imânı; yeryüzünden silinmeyecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

(الحجر: ٩)

(*Innâ nahnü nezzelne'l-zikre ve innâ lehû lehâfızùn*) “Bu Kur'an-ı Kerîm'i, bu zikr-i cemîli, bu güzel kitabı biz indirdik, biz hıfz edeceğiz.”

(Hicr, 15/9)

Hıfzı Allah'a ait... Kur'an-ı Kerîm'i yeryüzünden kimsenin kaldırmaya güce yetmeyecek; ama bir beldeden başka beldeye gider. Türkiye kâfir olur, Amerika müslüman olur; bilmeyiz. Yâni başka bir yere gidebilir, çalışmamız lâzım... Gayret sarf e tmemiz lâzım...

Avrupa'da, Amerika'da, Japonya'da, Afrika'da insanlar inceleyip inceleyip, sonunda müslüman oluyorlar. Âlimler müslüman oluyor, âvâm müslüman olmuyor. Âvâm eski halinde kalıyor ama üniversite hocaları, atom âlimleri, büyük yazarlar, büyük mütefekkirler müslüman oluyor, profesörler müslüman oluyor. Bu gün gibi aşikâr bir hakikati ortaya koyuyor ki: Bizim dinimiz hak dindir, bizim Rasûlümüz hak peygamberdir, bizim kitabımız hak kitaptır; onun için bu kitabın kadr ü kıymetini bilelim!

Bilmek yetmez, başkasına da söyleyeceğiz. Dünya çalışma dünyasıdır:

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ

(النجم: ٣٩ - ٤٠)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ. Ve enne sa'yehû sevfe y urâ*) “İnsanoğlu neye gayret ederse, o eline geçer. Neye çalışmışsa, neye gayret etmişse ileride ona gösterilecektir.” (Necm, 53/39-40)

Kazanç olarak çalışmasının karşılığı verilir. Çalışmazsa, bir şey yok; çalışırsa, çalıştığının karşılığını Allah muhakkak verir.

Hatta Şeyh Sa'dî diyor ki:

ای کریمی که از خزانه غیب
گبر و ترسا وظیفه خور داری
دوستان را کجا کنی محروم
تو که با دشمن این نظر داری

Ey kerîmî ki ez hîzâne-i gayb;

Gebr u tersâ vazife hor dârî

Dûstan râ kucâ kunî mahrûm

Tu ki bâ düşmenen nazardârî

“Ne kerimsin yâ Rabbi ki, gayb hazinelerini açmışsın! Değil müslümanlara; ateşperestlere, hristiyanlara, kâfirlere, putperestlere bile veriyorsun.”

“Sen böyle seni tanımayan, seni bilmeyen, nimetine şükretmeyen, ihsânına karşı kulluk etmeyen, bi'l-akis isyân eden, kâfir olan, müşrik olanlara bile böyle cûd u kereminle muamele ederken, bu kereminle hiç dostlarını mahrum eder misin yâ Rabbi?

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize akıl-fikir versin!

Saf Suresi'nin son ayetini okuyorum ama, tam size-bana hitâb:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ
قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَاْمَنْتَ طَائِفَةٌ مِنْ
بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرْتُ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا
عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

(صف: ١٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey iman edenler!
(*Kûnû ensâra'llâh*) Allah'ın yardımcılarını olun!”
Ensâr, yardımcılar. (*Kûnû ensâra'llâh*) Ne demek? “Allah'ın dinini yardımcılarını olun!” demek. Allah yardımdan müstağnîdir, bizi dine hizmet etmeye davet ediyor. Öyle iltifat ediyor bize... Allah'ın dininin yardımcılarını olun, Allah'ın yardımcısı şerefini kazanın!

(*Kemâ kâle ise'bnü meryeme li'l-havariyyîne*): Nitekim hani eskiden İsa AS havarilere demişti ki: (*Men ensârî ila'llâh*) Sizin içinizden kim bana Allah yolunda yardım edecek? (*Kâle'l-havariyyûn*) Havârîler de dediler ki: (*Nahnu ensâru'llâh.*) Biz Allah'ın yardımcılarımız, Allah'ın dine biz yardım edeceğiz.” dediler, İsa AS'a onlar iman ettiler.

(*Feâmene't-tâifetünminbenîsrâîlevekefere't-tâifeh*) “Beni İsrail’den bir grup Hz. İsa’ya iman etti, bir kısım da kâfir oldu. (*Feeyyedne'llezîne âmenû alâ aduvvihim*) Biz de iman edenleri, düşmanlarına karşı nusretimizle te’yid ve takviye eyledik, destekledik; (*feasbahû zâhirîn*) böylece gâlib oldular.” (Saf, 61/14)

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi imtihan ediyor, dilerse yeri-göğü yıkar, yeniden yapar. Yeryüzünde bir tek kâfir bırakmaz. Biz imtihan oluyoruz, onun için, “Ey iman edenler, (*kûnû ensâra'llà h*) Allah’ın yardımcıları olun, dinine hizmet edin!”

Kadın erkek... Kadınsanız çoluk çocuğuna hizmet edin, öbür kadınlara hizmet edin; erkekseniz çoluk çocuğunuza, başka komşulara, Allah’ın dininin hizmetçileri olun... Hep maaşla mı yapacağız Allah’ın hizmetini? Allah’ın dinine hizmeti hep maaşla mı yapacağız?

e. Şiirle Uğraşmanın Tehlikesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.181, no:1569; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.137, no:816; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.28, no:202; Sa’d ibn-i Ebî V akkas RA’dan.

Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.298, no:860; Taberânî, *Mu’cemü'l-Evsat*, c.V I, s.31, no:5705; Ebû Hüreyre RA’dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.260, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXXV I, s.180, no:39047.

73 Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IV, s.47, no:2056; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.576, no:7974; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.310, no:18245.

لَأَنْ يَمْتَلِيَّءَ جَوْفُ أَحَدِكُمْ قَيْحًا خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ

يَمْتَلِيَّءَ شِعْرًا

(حم . ق. عن أبي هريرة؛ حم . م . ه. عن سعد؛ طب. عن سلمان، وعن ابن عمر)

RE. 345/5 (*Leen yemtelie cevfu ehadikum kayhan, hayrun lehû min en yemtelie ši'ren.*)

“Sizden birinizin karnının irin dolması, onun için, içinin şiir dolmasından daha hayırlıdır.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Irin, yaradan çıkan cerahat... “Kişinin içinin, karnının cerahatla dolması, içinin şiirle dolmasından daha hayırlıdır.”

Eyvah! Şimdi edebiyatçılar yandı... Öbür hadis-i şerifi de okuyalım da biraz izah edelim:¹⁰

لَأَنْ يَمْتَلِيَّءَ جَوْفُ الرَّجُلِ قَيْحًا أَوْ دَمًا خَيْرٌ لَهُ

مِنْ أَنْ يَمْتَلِيَّءَ شِعْرًا مِمَّا هُجِيتَ بِهِ

(ع. عن جابر)

RE. 345/6 (*Leen yemtelie cevfu'r-raculi kayhan ev demen, hayrun lehû min em yemtelie ši'ren mimmâ hücîtü bihî.*)

İkinci hadis-i şerifi okuyorum, aşağı yukarı mânâları birbirine yakın, birbirini açıklayacak...

(*Leen yemtelie cevfu'r-raculü*) “Bir adamın karnının dolması (*kayhan*) irin, cerahat dolması; (*ev demen*) yahut da kan dolması, pıhtı dolması, (*hayrun lehû*) onun için daha hayırlıdır, (*min en*

yemtelie Ői'ren mimmâ hucîtu bihî) bana hiciv yapılmıŐı olan Őiirlerle dolu olmasından...”

Şimdi izahını yapalım...

Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında gazete var mıydı? Yoktu... Gazeteci var mıydı? Yoktu... Radyo var mıydı? Yoktu... Televizyon var mıydı? Yoktu... Ne vardı? İnsanların uzun, yılandili gibi, kılıç gibi dilleri vardı ve oranın âdeti, sözü süslü söylerlerdi... Ya secîli söylerlerdi ya Şiir Şeklinde söylerlerdi. Sözü sonları böyle birbirine denk, kafiyeli, düzenli sözler söylerlerdi. Şiir çok makbuldü Arapların yanında ve her mevzuda Şiir söylerlerdi. Őiirlerin bir kısmı medh olur; “İŞte sen ağasın, paŐasın, Şöyle padiŐahsın, Şöyle cömertsin! Bulut senden daha aŐağıda kalır, bulut biraz yüksektir yağmur yağdırıyor ama, sen yağmurdan fazla ihsanda bulunuyorsun!” falan; medih...

Bir kısmı kadınlara ait, kadınlarsa erkeklere ait... “İŞte se nin boyun selvi gibi, gözün badem gibi, yanağın elma gibi...” filan.

Yahut Şarap hakkında; “İŞte bunun rengi gül renginden daha güzeldir de, Şöyle olur da, böyle olur da... Ben o kadar çok ayyaŐım, o kadar çok içki içtim ki, içki satıcısının çadırının üstüne bayrak çekirdim!” Yâni, içkinin hepsini sattırımıŐı, hepsini harcatımıŐı; teslim bayrağın çeker gibi bittiğinin zaman bayrak çekerlermiŐı Arabistan'da... İçkiciler çadırlarına bayrak çekti mi, uzaktan görölüyor, “Haa bayrak çekildi, içki bitmiŐı!” diye gelmiyorlar. Böyle medih eden Şairler var.

Veyahut ben filanca kimseyle şöyle gönül maceraları yaptım; böyle bir şiir yazmış mesela İmru'l-Kays diye bir Arap şairi var, Peygamber Efendimiz diyor ki İmru'l-Kays isimli şair, şairlerin cehenneme giderken önünde gidecek, rehberliğini yapacak. Çok edepsiz şiirleri var görerseniz... Yâni görmesiniz daha iyi.

Şimdi böyle şiir söylerler veyahut da kızdıkları adama bir hiciv, bir kötüleme, bir yerme... Batırırlardı.

Hatta şairlerden birisi [Lebîd ibn-i Rebîa], gençliğinde kabilesinden bir grupla şimdiki Irak'ın olduğu yerde bir devlet varmış Hîre Devleti, oraya gitmişler. Daha yaşı küçük, şair olduğu belli değil, ufak tefek.

“—Sen küçüksün hükümdarın yanına girme de şurada malları bekle!” demişler, develerin yanına bekçi bırakmışlar bunu.

Sonra Hire hükümdarının yanına gitmişler. O hükümdarın yanında hükümdarın bir adamı varmış. Adam bu kabile ahalisini kötülemiş, işlerini yaptırtmamış; yâni, çelmelemiş, engellemiş. Gelmişler develerinin olduğu, konakladıkları yere. Orada bekçi bıraktıkları genç sormuş:

“—Ne oldu, niye öyle üzgün geldiniz?” demiş.

“—Sorma, hükümdarın yanına girdik, orada bir adam vardı, işimizi engelledi. Bizi hükümdara kötüledi; hükümdar da bize iltifat etmedi, bir şey yapamadık, geldik...” demişler.

“—Siz yarın beni götürün oraya!” demiş, Demişler ki:

“–Ne yapacaksın?”

“–Ben bir şiir söyleyeceğim aleyhinde, o adamı yerin dibine batıracağım!”

“–Yapabilir misin?” demişler,

“–Yaparım!” demiş,

“–Seni imtihan edelim!” demişler, “Şu karşıdaki tarlayı bir anlat bakalım bize... Bakalım şiir söyleme kabiliyetin nedir?”

“–Şu tarla öyle tarla ki, şu şöyledir, bu böyledir; orada ep eyce bir döşemiş, bir şeyler söylemiş...”

“–Haa, sende iş var!” demişler.

Ertesi gün almışlar onu, hükümdarın yanına götürmüşler. Hükümdarın yanına götürdükleri zaman, hükümdar yemek yiyormuş o adamla beraber, huzuruna girmişler; Arapça diyor ki: “Ey hükümdar sakın onunla yemek yeme!” diye başlıyor şiirine;

مَهْلًا أَبَيْتَ اللَّعْنَ لَا تَأْكُلْ مَعَهُ

Mehlen ebeyte'l-la'ne lâ te'kul maah

Filan diye bir başlıyor, öyle laflar söylemiş ki, şimdi size burada nakletmeyeceğim o lafları... Hükümdar kaşığıını, yemeğini bırakmış (*üffün leküm*) demiş, yâni sinirlermiş, “Öf size be!” demiş, yanındaki adama da:

“–Sen benim yanımda artık görünme!” demiş,

“Kaybol, uzağa git!” demiş.

“—Hükümdarım, efendim, benim kabahatim yok da, bu şöyle de...”

قد قيل ما قيل، إن حقاً وإن كذباً

Kad kîle mâ kîle, in hakkın ve in kezzibâ

Atasözü olmuş Araplar arasında... “Söylenen söz bir kere söylendi; ister doğru olsun, ister yanlış olsun! Bir daha seni görmek istemiyorum!” demiş. Yâni o küçük şair öteki adamı işinden etmiş, hükümdarın yanından da kovdurtmuş.

Arapların yanında şiir bu kadar önemli...

İslâm çıktı, Müslümanlık geldi, Peygamber Efendimiz’in Kur’an-ı Kerîm okuyuşlarını önce şiir sandı Araplar; Peygamber Efendimiz’e “Bu şair!” dediler, baktılar şiir değil sözleri. Kâhin dediler, kâhin değil Resûlullah Efendimiz söylediği çıkıyor, dürüst; ne dedilerse tutturamadılar. Kimisi imana geldi, kimisi de hasım safına geçti...

Ne yapacaklar? Mücadele edecekler. Çeşitli mücadele şekilleri var, bir kısmı başladılar Resûlullah’ı hicvetmeye... Aleyhinde şiirle yazmaya falan... O şiirler kabileler arasında yayılıyor ve Peygamber Efendimiz’in itibarını sarsmak istiyorlar. Onun üzerine Peygamber Efendimiz de ashabından bazı kimseleri vazifelendirdi; “Siz de şiir söyleyin, İslâm’ı övün, dine yardım edin, müslümanlığı övün ve karşı tarafa cevap verin!” diye Peygamber Efendimiz’in şairleri vardı. Mesela Hasan ibn-i Sâbit, Abdullah ibn-i Revâhâ gibi böyle pek çok şairler var; onlar da güzel şiirler söylediler.

Kur'an-ı Kerîm bir şuarâ suresi vardır, şairler suresi vardır. Yâni şairlerle ilgili bir de sure vardır ve onun sonunda şairleri iki kısma ayırır Kur'an-ı Kerîm'in ayetleri; bir kısmı böyle kötü şeyler yapıp da peşlerine azgınları, sapkınları toparlayan, sürükleyip dine saldıran ve cehennemlik olan zümre. Bir kısmı da İslâm'ı müdafaa eden zümre diye onları istisnâ eder.

Bu ayet-i kerîmeden anlıyoruz ki, şiir hayra, hakka hizmet için kullanılırsa zararı yok; ama şerre kullanılırsa böyle kadın gibi, şarap gibi, kumar gibi, başkasının ırzını, namusunu, haysiyetini, şerefini ayaklar altına alıcı hicivler gibi... Bu gibi şeyler kö tüdür. Bunları ezberleyip de içini böyle kafasını bu gibi şeylerle meşgul etmek yerine irin dolsun, kan dolsun, cerahat dolsun daha iyi karnı diyor Peygamber Efendimiz...

Hakikaten de orası öyle, şiiri kendi kendine, başlı başına bir meslek edinmek de güzel bir şey değildir. Osmanlıları mahveden de bu şiirdir. Bizim kadı efendiler Osmanlılar'da medresede okumuşlar hadis, tefsir, fıkıh, kelam; bütün ulûm-u diniyyeyi okumuşlar, ahkâm-ı şer'iyyeyi öğrenmişler, kadılık yapacağım. Bir kasabaya gitmiş, bir şehre gitmiş; tahsil mükemmel, Arapça biliyor, Farsça biliyor, bütün ulûm-u edebiyeyi, ulûm-u âliyye yi; yüksek ilimleri, alet ilimleri hepsini okumuş, koca kalıplı, cübbeli, itibarı bir adam. Para bol, hükümet hâkimsin diye bol para veriyor, konağı var ama suç yok ortada. Cemiyet güzel, suç yok, mahkemelerde iş az... Bu adamları zamanı boş!

Bütün Osmanlı şairlerinin okuyorum da hayatları, ekseriyeti kadı. Boş zamanda eline kalemi almış, hadi bakalım şaraba gazel, hadi bakalım bilmem neye gazel... Öyle vakit geçirmişler; yazık...

Hayırlı şeylerle vakit geçirmek varken, öyle şey yap mışlar. O da öyle, o da irin dolmak gibi yâni... Zikir varken, zikrullah varken, Kur'an-ı Kerîm varken, hadis-i şerif varken; emr-i ma'ruf, nehy-i münker varken, ilim öğrenip de cemiyeti yükseltmek varken; hepsi aynı lafı söylemişler... Evet tamam, kadın selviye benzer; evet tamam, kadeh güle benzer; şöyle böyle... Gınâ gelir, yâni insan yaka silker; baştan aşağıya öyle şeylerle dolu. İlim dolsaydı daha iyiydi, ömürlerini boşa geçirdiler yâni.

Hele bir tanesinin hayatını okudum; gece gündüz içermiş. Tevbe etmiş sonra içkiye, ondan sonra da içki zamanı, bahar mevsimi gelince; tabii cemiyetin içinde içemiyorlar; kırlara gidiyorlar kimsenin olmadığı yerde, şişe saklı; orada içiyorlar, yasak çünkü... Kışın gidemez, bahar mevsimi gelince şey yap ar... O zaman pişmanlık duymuş tevbe ettiğine içkiye. Şiir yazmış, diyor ki:

Tevbe ettim ki etmeyem tevbe,

Tevbeye tevbe-i nasûh olsun!

Şiir yazmış diyor ki yâni “İçki içmeyeceğim diye tevbe etmiştim; ama pişman oldum, bir daha tevbe etmemeye niyetliyim.” diyor. Ne kadar bak sapıtmış... Acaba bu sapık adamın sonu nasıl oldu falan diye çevirdim sayfaları, hayatını

okudum; bir meyhane köşesinde içki içerken çatlamış, ölmüş. Eee, su testisi su yolunda kırılır, böyle olur işte.

İyi şeylerle vakit geçirelim, bu dünyada herkes pişmanlık duyacak geçirdiği ömürden ahirete göçünce. İyiler daha çok iyilik yapamadığı için, böyle gafil geçirdikleri zamanlarda, zikretmedikleri, hayır iş yapmadıkları zamanlardan dolayı pişmanlık duyacaklar; kötüler de kötülüklerinin cezasını gö rünce zaten eyvah diyecekler.

f. Yemek Yedirmenin Sevabı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

لَأَنْ تَدْعُوَ أَخَاكَ الْمُسْلِمَ فَتُطْعِمَهُ وَتَسْقِيَهُ أَعْظَمُ
لِأَجْرِكَ مِنْ أَنْ تَتَصَدَّقَ بِخَمْسَةِ وَعِشْرِينَ دِرْهَمًا

(الديلمى عن أنس)

RE. 345/7 (*Leen ted'uve ehàke'l-müslime fetut'ımehû ve tüşkıyehû, a'zamü li-ecrike min en tetesaddaka bi-hamsetin ve ısrîne dirhemen.*)

Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet edilmiş ki Peygamber Efendimiz bize arkadaşımızı evimize çağırıp da ziyafet çekmeyi tavsiye ediyor. Nasıl tavsiye ediyor?

¹⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.171, no:7860; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V I, s.424, no:16371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.301, no:18222.

(*Leen ted'uve ehàke'l-müslime*) “Senin müslüman kardeşini davet etmen, (*fetut'imehû ve tuskıyehû*) ona yedirmen, içirmen; (*a'zamu liecrike*) senin için ecir bakımından daha büyüktür, (*min en tetesaddaka bi-hamsetin ve ısrîne dirhemen*) yirmi beş dirhem tasadduk etmenden daha hayırlıdır.”

Artık yirmi beş dirhem miktarını bilmiyoruz, biz şimdi desek ki meselâ, “Senin bir arkadaşını çağırıp da ona yedirmen, içirmen yüz bin lira harcamaktan daha iyidir.” desek; yüz bin rakamını bildiğimiz için bize bir mânâ ifade eder de, bunun o zaman ne kadar kıymetli olduğunu bilemiyoruz ama, demek ki kıymetli bir şey ki onunla kıyas ediyor Peygamber Efendimiz.

“—Senin arkadaşına yedirmen, içirmen; başka yere fazla fazla sadaka vermekten daha hayırlıdır.” demek istiyor.

Yâni arkadaşlığı teşvik ediyor Peygamber Efendimiz. Tanımadığın bir kimseye gidip sadaka vermenden, tanıdığın kimsenin gönlünü yapman daha iyi demek istiyor. İnceliği anlatabildim mi bilmiyorum.

Yâni, senin ahbabın var, camide görüyorsun;

“—Selâmün aleyküm!”

“—Aleyküm selam!”

“—Nasılsın?”

“—İyiyim, sen nasılsın?”

“—Ben de iyiyim, Allah'a ısmarladık!”

Yıllar yılı böyle devam ediyor. Ne sen onu bilirsin, ne o seni bilir; camide görürsün, selamlaşırınsın, o kadar... Bir ahbaplık, bir yakınlık, bir şey yok. Nerelidir, bilmezsin. Gelmezse, evi nerededir, bilmezsin. Hastalanırsa, arayamazsın. Birisi gelir, sorar:

“—Falanca efendi, Erzurumlu...” der,

“—Bilmiyorum ya, bir efendi vardı ama Erzurumlu muydu, değil miydi?”

Haberin yok... Öyle olacağına sevdiğin bir arkadaşsa:

“—Arkadaş, gel bakalım bu akşam bizim eve gidiyoruz.

Çorbaya razıysan, akşam yemeğini beraber yiyeceğiz!” dersin, alırsın eve getirirsin. “Ben seni Allah için seviyorum, gel ahbaplığımızı ilerletelim, buyur; işte üzümünden, incirden, peynirden, zeytinden...”

Bir şeyler yersiniz, sen ona memleketini sorarsın, adını sanını sorarsın, mesleğini işini sorarsın, evini öğrenirsin. O senin evini öğrenmiş olur. Bir dahaki akşam camide karşılaştığı zaman, o nun selam verişinde de, sana gülüşünde de bir başkalık olur. Yâni samimi olursunuz artık. Seni sonra bir sıkışık durumda gördüğü zaman, şıp yanına gelir:

“—Bir şey mi oldu?” der.

Biz İstanbul'dan Ankara'ya gidiyorduk. Yolda giderken baktık, bir araba arızalanmış, başında uğraşıp duruyorlar. Geçiyoruz, bir de baktım ki benim liseden arkadaşım. Döndük;

“—Hayrola, ne oldu?” dedik.

“—İşte motoru tamir edilmeyecek kadar arızalandı.”

“—E ne olacak?”

Ankara'ya yakınca ama, arabanın içi yük dolu, çoluk çocuğu küçük.

“—Hadi gelin bizim arabaya!” dedik, yüklerini aldık, sadece adamı bıraktık arabasının başında.

Aldık, Ankara'ya getirdik, evlerine teslim ettik. Kayınpederi varmış, ona haber ettik:

“—Damadınız filanca yerde, Kızılcahamam'da arabası arızalı, usta bekliyor.” dedik.

O da kendi arabasına atladı, yardımına koştu, iş gördük. Şimdi o bizim ahbabımız olmasaydı yanından,

“—Yazık, arabası bozulmuş!” diye geçecektik.

Tanışıklık olunca, daha şey oluyor. Peygamber Efendimiz bizi samimiyete itiyor, samimiyete teşvik ediyor. Başkasına sadaka vereceğine, kardeşine ziyafet çek diyor. Geçersen köşe de birisine bir para verirsin, gidiyorsun; bilmiyorsun ki apartmanı mı var, cebi dolu mu, boş mu? Ne olduğunu bilmiyorsun.

g. Mükâfatı Allah'tan Beklemek

Bu hadis-i şerif de kelimeleri az olan, mânâsı birkaç gün anlatmakla devam edebilecek olan bir hadis-i şeriftir. Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte buyuruyor ki:¹¹

لِإِمْرِي مَا أَحْتَسِبَ وَ عَلَيْهِ مَا اِكْتَسَبَ وَالْمَرْءُ
مَعَ مَنْ أَحَبَّ وَمَنْ مَاتَ عَلَى ذِنَّا بِالطَّرِيقِ فَهُوَ مِنْ
أَهْلِهِ

(طب. كر. عن أبي أمامة، وفيه عمر بن بكر السككي له عن الفقات أحاديث مناكير)

RE. 345/8 (*Liimriin ma'htesebe, ve aleyhi me'ktesebe, ve'l-mer'u mea men ehabbe; ve men mâte alâ zinen bi't-tarîka fehüve min ehlihî.*)

(*Liimriin ma'htesebe*) “Kişiyeye ihlâs ile yaptığı şeyin kazancı vardır.” *Ihtisab* demek, Allah'tan ecrini beklemek demek.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹²

¹¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V III, s.148, no:7560; Taberânî, *Mu'cemü'l-Ev sat*, c.V I, s.362, no:6620; İbn-i Ebî Âsım, *Cihad*, c.II, s.687, no:301; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LIV, s.152, no:11414; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.856, no:43406; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.500, no:18030; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II; s.324, no:18276.

¹² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.22, no:38; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.157, no:2203; İbn-i Mâce,

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ

مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

(حم . خ . م . د . ت . ه . حب . عن أبي هريرة؛ ابن النجار عن أنس)

RE. 425/10 (*Men sàme ramadàne imânen va'htisâben*) “Kim Allah’a inanarak ve sevabını Allah’tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, (*gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) o güne kadar işlemiş olduğu geçmiş günahları afv ü mağfiret olunur.”

Başka bir hadis-i şerifte de:¹³

Sünen, c.I, s.526, no:1641; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.232, no:7170; İbn- i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.194, no:1894; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V III, s.344, no:8821; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.336, no:5930; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.306, no:3609; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8289; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.88, no:2513; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V I, s.283; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.78; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.225; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.338, no:2207; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2502; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V III, s.744, no:23678; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.458, no:22611.

¹³ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.V III, s.178, no:7740; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V II, s.135, no:7087; Ebû Ümâme RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V II, s.754, no:21244; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXXV III, s.218, no:41348.

مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا فَلَهُ كَفَّارَةٌ
مَا بَيْنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ

(طب. عن أبي أمامة)

(*Meni'ğtese le yevme'l-cumuati îmânen vahtisâben*) “Kim Allah’a iman ederek, ecrini Allah’tan bekleyerek cuma günü yıkanır, (*felehû keffâretü mâ beyne'l-cumuati ile'l-cumuati*) bu onun cumadan cumaya bir haftalık günahları için keffaret olur; (*ve ziyâdetü selâseti eyyâm*) üç gün ziyadesiyle...” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

O hadisteki gibi. Yâni Allah’tan ecir, mükâfat bekleyerek yaptığı şeyin kazancı o kişiye ulaşır. İhlâsla yaptığı şeyin kazancı ona ulaşır.

Demek ki yaptığımız şeyi Allah için yapmamız lâzım! bu hadisin bu cümlesinden onu çıkartıyoruz. Bu cümleyi yazabiliriz duvara, koca bir levha olarak; kısa kelime, fakat mânâsı çok güzel bir şeydir.

(*Li-imriin ma'htesebe*) “Allah rızası için yaptığı şeyin mükâfatı kişiye gelir. Kişinin kazancı Allah rızası için yaptığı şeyle rde dir. ” demek yâni. (*Ve aleyhi me'ktesebe*) “İşlediği suçların da vebali omzundadır. Hiçbir şey saklı durmaz, hiçbir şey gizli kalmaz.”

Onun için, insan yaptığı şeyin hayırlı olmasına dikkat etmeli, omzuna vebal yüklenmemeli, ecir kazanacak şeyler yapmalı!

(*Ve'l-mer'u mea men ehabbe*) “Ve kişi sevdęiyle beraber olacak, haşrolacak.” Bu da bir büyük umum kaidedir ki, bunu da kapımızın üstüne, evimizin duvarına kocaman yazsak yeridir. Kişi sevdęiyle beraber olacak ahirette. Kimi seviyorsa onun yanına götürecekler kişiyi. Kim kime imreniyorsa, onu zlyorsa, onu seviyorsa, onun yanında olmak istiyorsa, Allah onu ondan ayırmayacak, oraya götürecek.

“–İyi ne güzel, ne hoş; ben Raslullah'ı seviyorum, ashabını seviyorum, Hz. Ebû Bekir'i seviyorum, Hz. Ömer'i seviyorum; Selmn-ı Fris'ye hayranım...”

“–Tamam, onlarla beraber olacaksınız!”

“–Efendim, ben filanca Amerikalı artisti seviyorum, bayılıyorum; bıyık tıraşına, saç tıraşına, yüzüne, saçını kaldırışına, tebessümüne, yan bakışına, silah sıkışına...”

“–Allah korusun, onun yanına gidersin! O herhalde ahirette iyi bir yere gitmeyecek. Onun için, kişi kimi sevdęine bakmalı! Bu bir büyük kaidedir; zararı da var, faydası da var. Faydası var, iyiyi seversen iyile olacaksınız! Bayram etmişlerdi duydukları zaman ashab-ı kiram... Sevinlerinden bayram etmişlerdi. Kişi sevdęiyle beraber olacak...”

Ben korkuyorum, bizim millet sevdiğiyle beraber olursa yandı... Herkesin aklı bir başka yerde. Allah akıl-fikir versin! Allah sevecek şeyleri bizlere sevdiren, cehennem kütüklerini sevdirmesin!

Sana ne ya şundan, bundan... Cherry Kipper'den, daha başkasından, adını söylediğimiz, söylemediğimiz başkalarından...

(*Men mâte alâ zinen bi't-tarîki*) “Kim yolda zina etmek üzere ölürse, (*fehüve min ehlihî*) o da onun ehлиндendir.”

Bu sözü iki türlü anlayabiliriz: Birisi zina yolunda, yâni o niyetle giderse, öyle ölürse zina ehlinde sayılır. Buradan kalktı öbür tarafa yaptı, o fikri yapmaya niyetli; yolda öldü... O yolun yolunda öldüğü için Allah onu o günahı işleyenler zümresinden haşır eder. Onun için aman kötü yola heves etmeyin!

Veyahut da yolda, *bi't-tarîki* diyor; yolda zinâ üzere ölürse.

Eskiden yol üzerinde öyle zinâ olmazdı; bu nasıl olur? Gözle olur... Allah korusun, nâmahreme bakar insan, açık camdan bakar, açık kapıdan bakar... Bunların hepsi, eller, gözler böyle günahlara girerler, bu sıfatı alırlar; Allah korusun!

Bu devirde çok olur bu... Çünkü bu devrin şeytanları ortaya çıkmıştır, gizli değildir çoğu...

Süslenmiştir bir de, boyanmıştır, açılacağı kadar açılmıştır. Onun için müslüman Allah'a sığınarak gitmezse, gözüne sahip olmazsa, başına çok dertler gelir, sıkıntılar gelir; Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi her türlü kötü sıfattan, huydan korusun, kurtarsın...

Allah-u Teâlâ Hazretleri öğrendiklerimizi hıfz etmek, hıfz ettiklerimizle amel etmek, amel ederek Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevabını, rızasını hoşnutluğunu kazanmak nimetine erdirsin!

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

17. 10. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü